

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 4 april 1902, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion med förslag till jagtlag.

Lagutskottet har till förberedande behandling mottagit en inom Första Kammaren af herrar friherre *J. Gripenstedt*, *H. Tamm*, *M. Unger*, *G. Björlin*, *F. O. Bremberg* och *H. Hedenstierna* väckt motion, n:o 2, hvori hemstälts, att Riksdagen ville för sin del antaga ett så lydande förslag till

Jagtlag.

Med upphäfvande af 1—11 §§, 18, 19 och 21 §§ i förnyade nådiga jagtstadgan den 21 oktober 1864, äfvensom hvad nämnda stadga innehåller med afseende å öfverträdelse af sålunda upphäfda föreskrifter, förordnas som följer:

Om rätt till jagt.

1 §.

Å kronojord tillkommer jagträtten kronan, der ej i denna lag an-
norlunda stadgas.

Bih. till Riksd Prot. 1902. 7 Saml. 28 Häft. (N:o 33.)

Kronan ege ock jagträtt å häradsallmänning, ehvad den står under allmän vård eller delegarne sjelfva öfvertagit dess förvaltning.

2 §.

Kronans jagträtt å dess hägnade jagtparker och djurgårdar, å jord hörande till de kongl. lustslotten och andra till Konungens disposition ställda lägenheter, å kungsgårdar, kronoparker och all annan kronan tillhörig odisponerad jord äfvensom å häradsallmänningar utöfvas af Konungen sjelf och chefen för hans hofjägeristat jemte dem, som vid sådana tillfällen äro följaktiga. Å nämnda områden, med undantag af dem, som äro ställda till Konungens disposition, må jagt idkas jemväl af medlem af kongl. huset, af chefen för domänstyrelsen samt af landshöfdingarne, hvar och en inom sitt län, jemte dem, som dessa personer åtfölja, äfvensom af de vid skogsstaten och skogsläroverken anställda tjenstemän, hvar inom sitt tjenstgöringsområde. Betjente vid skogsstaten och skogsläroverken ege att å de områden, som i denna paragraf afses och stå under deras bevakning, idka jagt efter skadliga rofdjur samt, med domänstyrelsens för viss tid eller tills vidare lemnade tillåtelse, äfven efter annat villebråd eller visst slag deraf.

Utan Konungens särskilda tillåtelse må dock ej i något af omförmälda fall jagt idkas efter elg, hjort, rådjur, vildren eller svan.

3 §.

Å oafvittrad jord, som ej blifvit till lapparnes uteslutande begagnande anvisad, äfvensom i skärgård på klippor och skär, som ej höra till visst hemman, samt på öppna hafvet vare jagten fri för hvarje svensk undersåte.

4 §.

Enskild jordegare hafve jagträtt å sin jord. Jagträtt tillkomme ock boställshafvare och kronohemmansåbo å boställets eller kronohemmanets egor, delegare i sockenallmänning, byaskog eller dylik samfäld jord å densamma, allmän inrättning å jord, som derunder lyder, samt stad å dess jord. Afgärda by hafve jagträtt allenast å sina egor inom hank och stör.

Å samfäld jord må ej en delegare utan de öfriges samtycke upplåta jagträtt åt någon, som ej är delegare.

5 §.

Varder jord åt någon till bruk upplåten, nyttje brukaren, der ej annorlunda aftalas, den jagt, som till jorden hör.

Angående tiden för beståndet af aftal, hvarigenom någon till annan upplåter sin jagträtt, gälle hvad i lagen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 25 april 1889 är stadgadt.

6 §.

Är genom urminnes häfd eller genom särskildt stadgande, aftal, dom eller skattläggning eller på annat lagligt sätt annorledes än ofvan sägs bestämdt om någons rätt till jagt, vare det gällande.

7 §.

Om lapparnes rätt till jagt i vissa delar af riket gälle hvad särskildt är stadgadt.

8 §.

Å jord, hvilken såsom tvistig blifvit stald under förbud, må icke någon af de tvistande utan öfverenskommelse jaga annat än skadliga rofdjur.

9 §.

Har någon ringat björn i ide, hafve ensam rätt att jagten fullfölja, och må ej annan, med vetskap att björnen är ringad, djuret ur i det uppskrämma.

Vill man å annans jagtområde eljest jaga björn eller jaga varg, lo eller järf, tillsäge hvarje gång förut den, som jagträtt å området eger. Har något af nämnda djur bevisligen uppehållit sig i trakten, må jagträttsinnehafvaren ej jagten hindra, utan tage del deri; vill han ej deltaga, ege den, som tillsade, rätt att ändock jaga och att behålla de djur af nämnda slag han dervid må fälla.

10 §.

Hvar, som under idkande af lofflig jagt sårar villebråd så, att det faller å annans jagtområde inom ett hundra meter från gränsen, må tillvarataga och behålla villebrådet. Är det elg, hjort, rådjur eller vildren, må den jagande dock ej från stället bortföra djuret utan i närvaro af två ojäfviga vittnen, och vare han dessutom pliktig att, sist å andra dagen sedan djuret fälles, om förhållandet underrätta jagträttsinnehafvaren eller den, som innehar jorden, eller någon af deras folk. Försummar den jagande något af hvad sålunda föreskrifvits eller öfverskrider han eljest sin rätt att å annans jagtområde tillvarataga villebråd, varde ansedd såsom den der oloffligt jagat å annans jagtområde.

Har någon å eget jagtområde eller eljest loffligen drifvit upp björn, varg, lo eller järf, ege han rätt att jagten in på annans jagtområde fullfölja.

11 §.

Träffar någon tillfälligtvis, ehvad det vara må, skadligt rofdjur, då må han det fälla och behålla.

12 §.

Till skadliga rofdjur hänföras enligt denna lag björn, varg, lo, järf, räb, mård, utter, säl, örn, berguf, hög och falk.

Om jagtmärke.

13 §.

Hvar, som utöfvar jagt med skjutgevär inom kommun, der, på sätt nedan sägs, afgift för jagtmärke är stadgad, skall dervid, med undantag för de fall, som i 17 § nämnas, vara försedd med ett för det löpande året å den jagande utstaldt jagtmärke, hvilket bäres synligt.

14 §.

Jagtmärke utfärdas för visst kalenderår samt gäller för lofflig jagt inom riket i dess helhet.

15 §.

Jagtmärke må ej utställas å annan än den, hvilken enligt 4, 5 eller 6 § är innehafvare af jagträtt å visst område inom den kommun, der anmälan om jagtmärkes erhållande sker, eller har sådan jagträttsinnehafvares skriftliga tillåtelse att jaga å visst område inom kommunen.

Ej må jagtmärke öfverlåtas eller till annan för begagnande utlemnas. Sker det, vare jagtmärket förbrutet.

16 §.

Vill kommun å landet eller i stad att med afseende å jagt inom kommunen skall tillämpas hvad i denna lag stadgas om jagtmärke, eger kommunen besluta att för jagtmärke, som inom kommunen utfärdas, skall erläggas en afgift till visst belopp ej under fem kronor och ej öfver femton kronor, hvilken afgift tillfaller kommunens kassa. Sådant beslut lände till efterrättelse från början af näst påföljande kalenderår intill slutet af det år, hvarunder beslut om afgiftens utgående med förändradt belopp eller om dess upphörande blifvit fattadt. — Utländsk undersåte betalar dubbel afgift.

Jagtmärke utfärdas å landet af kommunalnämndens ordförande och i stad af polismyndighet, eller, der särskild person efter vederbörande kommunalstyrelses förslag blifvit dertill af Konungens befallningshävande förordnad, af denne.

Närmare föreskrifter om jagtmärke och hvad vid utfärdande af sådant är att iakttaga meddelas af Konungen.

17 §.

Hvad om jagtmärke är stadgadt gälle icke för jagt, deri Konungen eller medlem af det Kongl. huset deltagar.

Samma stadganden ege ej heller tillämplighet:

å de i 2 § omförmälda embets- och tjenstemän samt betjente, såvidt angår jagt å de i nämnda paragraf angifna marker, äfvensom elever och lärlingar vid skogsläroverken i fråga om jagt, som af dem för deras utbildning utöfvas å de under läroverkens vård och förvaltning ställda skogar;

eller med afseende å:

jagt inom Vesterbottens och Norrbottens lappmarker;

jagt efter säl och sträckande sjöfågel i skärgården eller vid hafskusten;

jagt, som omförmäles i 3, 7, 9 eller 11 §;

jagt å mark, som till jagtpark eller djurgård är inhägnad; eller skytte i gård eller trädgård, äfven om det är att anse såsom jagt.

Härutöfver må å kommunens beslut ankomma att medgifva undantag från stadgandena om jagtmärke:

för enskild jordegare eller kronohemmansåbo vid jagt å egen eller kronohemmanets mark;

så ock för medlem af sådan jagträttsinnehafvares familj i fråga om jagt å nämnda jagtområden.

Särskilda bestämmelser.

18 §.

Utan särskildt tillstånd af den, som jorden innehar, må jagträttsinnehafvaren ej idka jagt i gård eller trädgård, icke heller, under tiden från och med den 1 maj till dess grödan är afmejad, å åker, som är med säd eller gräs besädd.

Vid jagt å jord, som af annan innehafves, vare jagträttsinnehafvaren skyldig ersätta all skada, som å mark, hägnad eller annan egendom förorsakas vare sig af honom sjelf eller af annan, hvilken han gifvit lof att jaga, eller af de vid jagten använda biträden eller hundar.

19 §.

Ej må någon utan lof skrämma eller drifva villebråd från annans jagtområde; dock vare den, som innehar jord utan att ega jagträtt derå, oförhindrad att derifrån bortskrämma eller bortdrifva villebråd i den mån sådant erfordras för afvärjande af skada eller olägenhet.

20 §.

Med skjutgevär må icke någon utan tillstånd af jagträttsinnehafvaren färdas öfver jagtmark, med mindre det efter omständigheterna uppenbarligen sker i lofliga ärenden och hund, om sådan medföres, hålles kopplad.

21 §.

Okopplad hund må ej någon utan lof medföra eller insläppa i annans hägnade jagtpark eller djurgård; sker det, vare hunden förverkad.

Löper hund eljest olofligen lös å annans än hundegarens jagtmark, hafve jagträttsinnehafvaren rätt att låta upptaga hunden; dock åligger honom att om upptagandet ofördröjligen tillsäga hundens egare eller, derest denne ej är känd eller icke kan träffas, låta kungöra i kyrkan för den församling, der hunden blifvit upptagen, och i tidning inom orten. Vill egaren återfå hunden, löse den med fem kronor eller, der hunden förut blifvit hos samme jagträttsinnehafvare löst, tio kronor jemte ersättning hvarje gång för hundens föda och öfriga kostnader. Har ej egaren utlöst hunden inom åtta dagar efter erhållen tillsägelse om upptagandet eller inom sextio dagar från det kungörelsen varit i kyrkan uppläst och i tidning införd, vare hunden förverkad. Vill jagträttsinnehafvaren hellre taga lösen, vara hundens egare skyldig att sådan enligt förut angifna grunder utgifva, så framt talan derom instämmes inom trettio dagar efter det hunden varit att anse såsom förverkad.

22 §.

Katt, som anträffas på längre afstånd från bebodt hus än tre hundra meter eller i skog eller hage, må saklöst dödas.

Om ansvar för öfverträdelse af denna lag och om åtal.

23 §.

Jagar någon olofligen å annans jagtområde, straffes efter allmän strafflag.

Har han vid jagten fångat eller dödat villebråd, vare villebrådet eller, om det ej kan tillrättaskaffas, dess värde förverkadt till jagträttsinnehafvare eller, om villebrådet fångats eller dödats å jord, der jagträtten tillkommer kronan, eller å område, som i 3 § omförmäles, till åklagaren.

24 §.

Anträffas å bar gerning någon, som olofligen jagar å annans jagtområde, må den, som der eger jagträtt, och jordens innehafvare äfven-

som deras folk af den jagande taga bössa, jagtredskap och hundar till vedermäle och pant samt behålla det, till dess han rätt för sig bjuder. Å jord, der jagträtten tillkommer kronan, så ock å område, som i 3 § omförmäles, hafve tjenstemän och betjente vid skogsstaten och skogsläroverken samt allmän åklagare enahanda rätt.

25 §.

Öfverträder någon förbud, som i 9 § 1 mom., 19 §, 20 § eller 21 § 1 mom. är meddeladt, och är ej förseelsen att hänföra till olofflig jagt å annans jagtområde, straffes med böter från och med fem till och med ett hundra kronor. Bryter någon emot hvad i 18 § 1 mom. är föreskrifvet, böte från och med fem till och med femtio kronor.

26 §.

För underlåtenhet att vid jagt med skjutgevär, för hvilken jagtmärke erfordras, bära innehafvande jagtmärke på föreskrifvet sätt synligt, vare straffet böter högst tjugo kronor.

Öfvar någon sådan jagt utan att innehafva gällande jagtmärke, böte från och med fem till och med femtio kronor. Har han medelst begagnande af för annan utfärdadt jagtmärke eller annorledes sökt bereda sig sken att innehafva behörigt jagtmärke, och är ej gerningen straffbar enligt allmän strafflag, må böterna sättas till högst två hundra kronor.

27 §.

Dömes någon till ansvar för olofflig jagt å annans område, vare, der han tillika gjort sig skyldig till öfverträdelse af de angående jagtmärke meddelade föreskrifter, jemväl underkastad ansvar enligt 26 § i denna lag.

28 §.

Förbrytelser, som afses i 25 § och hvilka blott förnärma enskild persons rätt, må icke åtalas af annan än målsegaren. Sker intrång i kronans, menighets eller allmän inrättnings rätt eller är förbrytelsen sådan, som omförmäles i 26 §, ege tjenstemän och betjente vid skogsstaten och skogsläroverken samt särskildt förordnade jagttillsyningsmän

jemte allmän åklagare att derå tala och njute de enahanda vitsord, som tillkommer dem, hvilka rättens eller Konungens befallningshafvandes bud och ärenden gå; i öfrigt vare en hvar berättigad att för de i 26 § omförmälda öfverträdelser anställa åtal, dock ej barn mot föräldrar, eller tjenstehjon, så länge de i tjensten äro, mot husbondefolk.

29 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, skola fördelas sålunda, att två tredjedelar tillfalla åklagaren och en tredjedel den kommun, der öfverträdelsen egt rum. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

I händelse af bristande tillgång till böternas fulla gäldande skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1903; dock att hvad i 5 § 1 mom. är stadgadt icke gäller om brukare, till hvilken jord är upplåten före utfärdandet af jagtstadgan den 21 oktober 1864.

Till stöd för detta förslag hafva motionärerne åberopat dels följande allmänna framställning, dels här nedan införda specialmotiv.

»Behofvet af en förbättrad jagtlag torde vara allmänt erkänt och vederlägges icke af den omständigheten, att Kongl. Maj:ts proposition med förslag till »lag om rätt till jagt» afslogs vid 1900 och 1901 års riksdagar. Tvärtom bära diskussionsprotokollen vittne derom, att förkastandet i fråga berodde just derpå, att sjelfva hufvudändamålet, ett bättre skydd för jagten och villebrådsstammen, icke ansågs nog beaktadt, så att, om förslaget antagits, den hufvudsakliga vinsten skulle inskränkt sig till den mera formella, att få de egentliga lagparagraferna i ämnet skilda från de administrativa. Att emellertid äfven detta är ett önskemål, om än af mer underordnad vikt, är af ingen bestridt, och det förslag, som nu motionsvis framlägges, skiljer sig i detta sistnämnda hänseende icke från Kongl. Maj:ts omförmälda proposition, hvarifrån de flesta paragraferna äro hemtade. För att söka uppfylla de rent praktiska krafven på en jagtlag, äro, jemte det en annan bötesfördelning föreslagits, vissa bestämmelser tillagda i förhoppning, att de, i den modifierade form, hvori de nu föreslås, icke skola röna samma motstånd som jagtpassförslaget 1900, utan skola kunna befinnas antagliga. Det

är utom allt tvifvel, att jagten, bättre vårdad, kunde blifva en vida mer givande binäring till jordbruket, än för närvarande är fallet, och äfven från nationalekonomisk synpunkt borde därför lagstiftningsåtgärder till jagtens fromma icke anses opåkallade.

Det framlagda förslaget afser att i en författning sammanföra de stadganden rörande jagt, hvilka äro af beskaffenhet att ankomma på Konungens och Riksdagens gemensamma lagstiftning, att utgöra en *jagtlag* i motsats mot *jagtstadga*, samt ansluter sig i detta afseende till det af särskilda komiterade den 12 maj 1898 afgifna förslag till lag om rätt till jagt. Den mot ett sådant sammanförande framställda anmärkning, att bestämmelser, som snarast vore att hänföra till ordningsföreskrifter, komma att sidoordnas med stadganden af civillags natur, har synts af underordnad vikt emot fördelen för den enskilde att i en och samma författning återfinna de af Konung och Riksdag rörande jagt gifna bestämmelser.

Om rätt till jagt. Förslagets 1—12 §§, innehållande stadgandena om rätt till jagt, äro till alla delar öfverensstämmande med motsvarande paragrafer i Kongl. Maj:ts proposition till 1901 års Riksdag, hvilka af lagutskottet tillstyrktes och af Andra Kammaren antogos.

Om jagtmärke. Kongl. Maj:ts vid 1900 års riksdag framlagda förslag om jagtpass afstyrktes af lagutskottet och föll i begge kammarne. Deremot visade sig ett af herr Björnin m. fl. reservationsvis framställt förslag om jagtmärke ega synnerligen stora sympatier såväl i Första Kammaren, der det samlade pluralitet, som i Andra Kammaren, der en betydande minoritet gaf det sin anslutning. Förevarande förslag stöder sig hufvudsakligen på de i nämnda reservation antydda grunder, från hvilka det afviker allenast derutinnan, att lagens tillämpning inom hvarje kommun gjorts beroende på kommunens eget beslut. Härigenom har man velat förekomma den invändning, som framställdes mot jagtpassförslaget, nemligen att den allmänna meningen inom landet icke skulle vara mogen för den inskränkning i jagträttens utöfvande, som med förslaget afses. Såsom skäl att lemna beslutanderätten till kommunerna torde endast behöfva åberopas, att jagtvården till sin natur är en gemensam angelägenhet för närboende. Villebrådsstammen är nemligen i betydlig mån en gemensam tillgång för angränsande jagtområden, till hvilka såväl enskilda djur som ännu mer deras afkomma kan antagas sprida sig. Ordnad jagtvård å ett område kommer utan vidare grannarne till godo, likasom å andra sidan en enskild jordegares underlåtenhet att vårda jagten å sitt område kan ofördelaktigt inverka på vildtillgången i en hel ort; särskildt torde

den ofta förekommande slappheten att icke beifra oloflig jagt innebära en fara för jagten icke blott å det område, der tjufskyttet bedrifves, utan äfven å angränsande jagtområden, till hvilka tjufskytten kan antagas vid tillfälle utsträcka sin verksamhet. Redan nu vidtaga ock kommunerna i flera afseenden åtgärder hörande till jagtvård såsom utfästade af premier för dödande af rofdjur med mera; och den kommunerna medgifna rätten att stadga hundskatt är icke utan verkan med afseende å jagtvården. Det synes således icke vara att införa kommunerna å något för deras verksamhet i öfrigt främmande område, om man tillerkänner dem den i förslaget afsedda beslutanderätt med afseende å jagtmärke. I detta afseende öfverensstämmer förslaget ock med det af domänstyrelsen i sammanhang med dess underdåniga utlåtande af den 11 maj 1896 afgifna förslag till förordning angående jagtskatt.

För erhållande af jagtmärke eger man enligt förslaget vända sig till hvilken kommun som helst, allenast med den inskränkning att man skall visa sig inom kommunen innehafva jagträtt å visst område i enlighet med 4, 5 eller 6 § af förslaget eller hafva sådan jagträttsinnehafvares skriftligt meddelade tillåtelse att jaga. Ur jagtvårdssynpunkt vore det visserligen önskvärdt, om, på sätt i vissa länder är förhållandet, *hvarje* aftal om eller tillåtelse till jagt måste vara skriftligt affattadt och om vid jagt å annans mark fordrades, att den skriftliga tillåtelsen medfördes, vid äfven-tyr af bötesansvar. Härigenom skulle man vinna en god kontroll å de tillfälliga jägarne, och stadgandet vore egnadt att gifva ökad helgd åt jordegarens och jagträttsinnehafvares rätt. Men då för aftal om nyttjanderätt till jord, ehuru grundläggande vida mer komplicerade förhållanden och vanligen tillika innefattande upplåtelse af jagträtt, skriftlig form icke är föreskrifven, läter utsigt icke finnas att för aftal om allenast jagträtt få sådan form stadgad.

Jagtmärke utfärdadt inom en kommun gäller för loflig jagt inom hela riket. Ordet loflig har tillsatts för att betona, att jagtens loflighet är oberoende af jagtmärket; och gäller detta med afseende å såväl området, der jagten bedrifves, som det slag af vildt, som å olika tider af året må jagas. Ett jagtmärke, löst för fem kronor, skulle enligt förslaget berättiga till jagt äfven i sådana kommuner, der afgiften för jagtmärke är tio eller femton kronor. Men detta torde icke behöfva framkalla mera betänklighet än det för hundskatt gällande förhållande, att sådan skatt, erlagd inom kommun med der stadgad belopp, befriar från erläggande af ytterligare skatt för samma hund, äfven om denna hufvudsakligen användes inom annan kommun, der skatten är högre.

Af bestämmelserna i 14, 15 och 16 §§ framgår, att jagtmärke skall

utställas å viss person och för visst kalenderår, samt icke må på annan öfverlåtas. Då jagtmärke jemlikt 13 § skall vid jagt bäras synligt, torde detsamma böra förfärdigas af metall, så att detsamma icke tager skada af väderlekens inflytande eller den åverkan, hvarför detsamma eljest under bärarens framträngande i skog och mark kan vara utsatt. Sjelfva jagtmärket kan i så fall icke innehålla uppgift å annat än året, för hvilket det gäller, och kommunen, der det utfärdats, samt ett nummer, hänvisande till kommunens register öfver utfärdade jagtmärken, derunder motsvarande nummer jagtmärkesinnehafvarens namn antecknas. Lämpligen torde, då jagtmärke utlöses, böra till jagtmärkesinnehafvaren lemnas besked å tryckt blankett, med samma nummer som jagtmärkets, om att personen i fråga löst jagtmärke inom kommunen för visst år, dervid såväl kommunens namn som jagtmärkesinnehafvarens namn, yrke och hemvist böra tydligt angifvas. Det vore håller icke olämpligt, om detta besked innehölle erinran om de viktigaste stadgandena i jagtlagen, särskildt derom att jagtmärket väl fordras för utöfvande af jagt, men icke medför jagträtt, äfvensom att jagtmärket ej må öfverlåtas eller till annan för begagnande utlemnas. Några stadganden i dessa afseenden ha emellertid icke ansetts böra inflyta i lagen; utan torde det, på sätt 16 § innehåller, tillkomma Konungen att härom meddela erforderliga föreskrifter.

För att ytterligare intressera kommunerna för den ordning i jagtförhållandena, hvartill jagtmärkes införande är afsedt att bidraga, torde afgifterna för jagtmärken böra tillerkännas kommunerna utan inskränkning i fråga om medlens användning.

De från tillämpning af jagtmärkesbestämmelserna medgifna undantag öfverenstämma till största delen med motsvarande stadganden i jagtpassförslaget. Att jagt i hägnad jagtpark eller djurgård undantagits, öfverensstämmer med grunderna för 14 § i gällande jagtstadga. Derjemte har undantagits skytte eller jagt i gård eller trädgård för att icke inskränka rätten att freda nämnda platser från obehag eller skada af djur, hvilka, utan att kunna räknas till skadliga rofdjur, der göra ohägn. Stadgandet att kommunen eger att från bestämmelserna om jagtmärke medgifva undantag i fråga om enskild jordegare och kronohemmansåbo äfvensom för medlem af desses familj har sin grund i en antagen obenägenhet hos jordegare att för sig och de sina vidkännas den inskränkning i jagträtten, som kan ligga i skyldigheten att lösa jagtmärke. Härtill kommer att de nämnda personerna i följd af sin ställning borde kunna presumeras mer än andra hafva intresse af att bedriva jagten på ett sätt, som icke strider mot ändamålsenlig jagtvård.

Särskilda bestämmelser. 18—22 §§ äro hemtade från 1901 års för-

slag till lag om rätt till jagt, der motsvarande bestämmelser återfinnas i 13—17 §§. Kapitelrubriken åter är hemtad från jagtkomiterades förslag.

Om ansvar och åtal. I fråga om åtalsrätten beträffande de i 25 § omförmälda förseelser öfverensstämmer förslaget med kongl. propositionen till 1901 års Riksdag. Öfverträdelser af stadgandena om jagtmärke ha deremot, då dessa stadganden tillkommit i allmänt intresse, underkastats allmänt åtal. Med upptagande af jagtlagskomiterades förslag har derjemte inryckts en bestämmelse, att enhvar lemnas obetaget att dylika öfverträdelser åtala.

I fråga om bötesfördelning innehöll jagtlagskomiterades förslag att böter skulle fördelas mellan åklagaren och den kommun, der öfverträdelsen egt rum. I öfverensstämmelse härmed affattades också det kongl. jagtpassförslaget till 1900 års Riksdag. Det föreliggande förslaget har så mycket hellre bibehållit en sådan bötesfördelning, som det allmänt erkänts icke utgöra någon oformlighet att i en speciallag af förevarande beskaffenhet föreskrifva annan bötesfördelning än den i strafflagen stadgade, om skäl dertill eljest förefinnes. Härvid är då att beakta, att de ojemförligt viktigaste af de förseelser, för hvilka förslaget stadgar ansvar, äro de i 26 § omförmälda. Det torde vara uppenbart, att dessa till sin natur stå närmare de förseelser, som hemfalla under jagtstadgan, än dem, som bestraffas enligt 24 kapitlet strafflagen. Redan häri synes ligga ett skäl att stadga liknande bötesfördelning, som bestämmes i jagtstadgan. Att åstadkomma nödig bevisning rörande förseelser af detta slag erbjuder i sjelfva verket sådana svårigheter, att vederbörande åklagare, hvilken icke kan påräkna någon ersättning af allmänna medel för kostnader, nedlagda på utredning af ett jagtmål, och ej, äfven om han vinner målet, har synnerlig utsigt att utfå den kostnadsersättning, som kan honom af den sakfælde tillerkännas, åtminstone bör ha rätt till andel i böterna, hvilka den sakfælde för att undvika förvandlingsstraff nog hellre betalar än ådömda ersättningar. Det har anmärkts, att andel i böterna kan locka åklagaren att blifva för nitisk, så att han anställer ohemula åtal. Erfarenheten från bränvins- och ölmålen gifver emellertid icke stöd för ett sådant antagande; och utsigten för en tilltalad, som frikännes, att få åklagaren dömd att ersätta den tilltalades kostnader, torde i mål, der åklagaren har andel i böter, vara större än i andra mål, der åtalet icke kunnat för åklagaren medföra ekonomisk fördel.

Att den andel i böter, som icke tillerkänts åklagaren, ansetts böra gå till den kommun, der förseelsen företrädesvis egt rum, är föranledt af den förslaget genomgående principen att intressera kommunerna för jagtvården såsom varande en för deras hushållning vigtig gemensam

angelägenhet. Man har dermed tillika afsett att bereda kommunen någon ersättning för den jagtmärkesafgift, som bort erläggas af dem, som beträdas med jagt utan att vara med jagtmärke försedda, och torde böterna i allmänhet komma att sättas till sådant belopp, att kommunens andel deraf icke varder mindre än den inom kommunen gällande jagtmärkesafgift.»

Rörande den tidigare behandlingen af de frågor, som nu åter bragts under Riksdagens pröfning, tillåter sig utskottet erinra, hurusom särskilde komiterade den 20 januari 1898 erhöilo uppdrag att vidtaga revision af gällande jagtstadga i syfte dels att de bestämmelser om jagt, hvilka vore af allmän lags natur, måtte i en särskild lag sammanfattas och således fullständigt skiljas från de administrativa och ekonomiska föreskrifterna i ämnet, dels ock att åstadkomma de förändringar i nämnda stadga, hvilka ur jagtvårdssynpunkt kunde finnas erforderliga. Sedan bemälde komiterade derefter afgifvit betänkande jemte förslag till lag om rätt till jagt, till jagtstadga och andra i samband dermed stående författningar, framlades för 1900 års Riksdag kongl. propositioner med förslag dels till lag om rätt till jagt äfvensom dermed sammanhängande lagbestämmelser, dels till förordning angående jagtpass. Lagutskottet, som häröfver hade att yttra sig, tillstyrkte i hufvudsak bifall till nämnda lagförslag, men fann deremot förslaget till förordning om jagtpass icke böra vinna Riksdagens godkännande. I en vid lagutskottets utlåtande rörande sistberörda ämne fogad reservation yrkades, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till förordning angående jagtmärken, byggdt på grunder, som i reservationen antyddes. Vid behandlingen i kamrarne gillades propositionen om jagtlag i allt väsentligt, men sedan beträffande ett antal mindre viktiga punkter kamrarne fattat skiljaktiga beslut, blef lagutskottets förslag till sammanjemkning af Första Kammaren förkastadt, hvarför denna fråga förföll. Propositionen angående införande af bestämmelser om jagtpass blef af båda kamrarne afslagen, utaf Första Kammaren under anslutning till ofvannämnda reservation.

Förslaget till lag angående rätt till jagt jemte dermed sammanhängande författningar återkom sedermera i hufvudsakligen oförändradt skick uti en till nästlidet års Riksdag aflåten proposition, och tillstyrkte

lagutskottet äfven denna gång bifall till propositionen. Denna hemställan godkändes af Andra Kammaren utan votering, hvaremot Första Kammaren afslog propositionen, en utgång, hvilken, enligt hvad förhandlingarna i kammaren gifva vid handen, hade sin förklaring deri, att den föreslagna jagtlagen ansågs utan samband med bestämmelser om jagtpass eller jagtmärke icke ega någon egentlig betydelse från synpunkten af jagtvårdens förbättrande.

Nu förevarande förslag till jagtlag öfverensstämmer med de tidigare lagförslagen i detta ämne derutinnan, att det bland annat har till syfte att utgöra ett sammanförande af de bestämmelser om jagt, hvilka såsom varande af allmän lags natur ansetts böra afskiljas från de ekonomiska och administrativa föreskrifterna i ämnet. Bestämmelserna i afdelningarna »om rätt till jagt» och »särskilda bestämmelser» äfvensom en del af stadgandena rörande ansvar och åtal äro därför ock, såsom motionärerne jemväl omförmält, hemtade från och lika lydande med motsvarande paragrafer i propositionen till 1901 års Riksdag. I föreliggande lagförslag hafva emellertid härutöfver rörande jagtmärke upptagits vissa föreskrifter, hvilka utgöra en vidare utveckling af den tanke, som tog sig uttryck i ofvanberörda vid 1900 års Riksdag af Första Kammaren bifallna reservation.

Hufvudsyftet med en revision af jagtlagstiftningen är för utskottet visserligen fortfarande att åt densamma bereda en mer tidsenlig affattning genom särskiljande af dess allmänt rättsliga bestämmelser från administrativa och ekonomiska stadganden, men ett förslag, hvilket liksom de tidigare af utskottet förordade förslagen till jagtlag väsentligen begränsades till denna uppgift, torde knappast stå i öfverensstämmelse med grunderna för motionärernes framställning och ej heller nu, mera än förr, hafva utsigt att vinna Riksdagens bifall. Det synes dessutom utskottet icke böra bestridas, att ganska goda skäl tala för en mer genomgripande omarbetning af denna lagstiftning, dervid särskildt torde böra tagas under öfvervägande, huruvida införande i jagtlagen af bestämmelser rörande jagtmärke kan under vissa villkor och förbehåll anses lämpligt och för jagtvården gagnande. Äfven i andra delar, der de hittills framlagda förslagen äro af hufvudsakligen samma innehåll som förut gällande bestämmelser, lära förändringar icke utan fog kunna ifrågasättas. Vid sådant förhållande och då utskottet ej ställer sig afvisande mot tanken på införande i jagtlagen af bestämmelser om jagtmärke, kunde det ifrågasättas, att utskottet, med ledning af motionärernes förslag och efter omarbetning af detsamma i de delar,

hvaremot skälig anledning till anmärkning kunde förefinnas, skulle förelägga Riksdagen ett lagförslag i ämnet. Då emellertid, på sätt här nedan omförmäles, motionärernes förslag i flera viktiga delar synes utskottet mindre tillfredsställande, och erforderliga ändringar härutinnan förutsätta en annan och närmare utredning än som står utskottet till buds, anser sig utskottet icke böra vidtaga en dylik åtgärd, utan torde lämpligast vara att hänskjuta frågan i hela dess vidd till Kongl. Maj:t för vinnande af erforderlig och sakkunnig utredning samt ett derpå grundadt nytt lagförslag.

Hvad angår detaljerna i motionärernes förslag och först bestämmelserna om jagtmärke såsom villkor för rätt att utöfva jagt, synes häremot kunna framställas enahanda erinran, som gjordes gällande mot den tidigare ifrågasatta skyldigheten för jägare att vara försedd med jagtpass, nemligen att dylika bestämmelser skulle i viss mån utgöra ett ingrepp i en rätt, som af ålder varit jordegarn i vårt land tillerkänd, och af sådan anledning säkerligen skulle af den allmänna meningen betraktas med icke oberättigadt missnöje. Visserligen har man, såsom motionärerne omförmält, för att förekomma denna invändning i förslaget gjort lagens tillämpning härutinnan beroende af kommunernas beslut, dervid dessa tillika skulle ega att medgifva undantag såväl för enskild jordegare eller kronohemmansåbo vid jagt å egen eller kronohemmanets mark som ock för medlem af sådan jagträttsinnehafvares familj i fråga om jagt å nämnda jagtområden. Äfven med dessa begränsningar skulle dock det förhållande kvarstå, att jagträtten, hvilken sedan lång tid tillbaka ostridigt åtföljt jordeganderätten, skulle till sin utöfning göras beroende af förbehåll, om hvilka den eller de egde att besluta, som i vederbörande kommuner hade röstöfvervigt. Det föreslagna undantaget, att jordegarn jemte medlemmarne af deras familjer skulle kunna utan jagtmärke få jaga å egna marker, blefve äfven i de fall, då detsamma komme att medgifvas, i regel utan egentlig betydelse, då i vårt land endast ett fåtal personer lära hafva egor af det omfång och det läge, att jagt ensamt å dem kan med framgång bedrivas.

De i detta ämne ifrågasatta stadganden, hvilka sålunda synas utskottet gå längre än lämpligt och billigt är, torde äfven i öfrigt gifva anledning till anmärkningar. Att jagtmärken med giltighet inom riket i dess helhet skulle å landet kunna »utfärdas» af de olika kommunalnämndernas ordförande, förefaller sålunda utskottet mindre välbetänkt. Äfvenså lär skälig anledning saknas att i fråga om åtalsrätten likställa öfverträdelse af stadgandena om jagtmärke med förseelser mot förord-

ningarna angående försäljning af brännvin eller maltdrycker, hvilka senare lagöfverträdelser torde böra erkännas vara af helt annan karakter och betydelse.

Ehuru utskottet på anförda grunder anser hvad motionärerne härutinnan föreslagit icke böra godkännas, kan utskottet dock icke annat än finna önskvärdt, att något måtte åtgöras för befrämjande af syftet med denna deras framställning. Nuvarande förhållanden på jagtvårdens område äro otvifvelaktigt i flera hänseenden mycket otillfredsställande, och detta är så mycket mer att beklaga, som frågan om det matnyttiga villebrådet's bestånd och förkofran icke torde böra fränkännas ganska stor nationalekonomisk betydelse.

I betraktande häraf och då det inom de i fråga om jagtvård särskildt sakkunniga och intresserade kretsarna i vårt land lärer vara en allmän åsigt, att införande af bestämmelser om jagtmärke skulle vara af särdeles stort värde från jagtvårdens synpunkt, torde tanken på en lagstiftning i sådan riktning icke böra öfvergifvas utan närmare undersökning, huruvida med undanrödjande af de anmärkningar, hvilka gjorts gällande mot det nu framlagda förslaget, något skulle kunna på denna väg åstadkommas till jagtvårdens bästa.

Anledning torde sålunda icke saknas att i samband med frågan om revision af jagtlagstiftningen i öfrigt hänskjuta jemväl förslaget om jagtmärke till Kongl. Maj:ts bedömande.

Vid den förnyade pröfning af lagstiftningen i hithörande ämnen, hvilken utskottet alltså anser böra hos Kongl. Maj:t begäras, torde det icke böra lemnas utan beaktande, att för åstadkommande af en förbättrad jagtvård måhända mycket skulle kunna åstadkommas genom andra åtgärder än de ofvan omförmälda. Särskildt synes utskottet härutinnan ganska stor betydelse böra tillmätas det inflytande, kronan kan utöfva genom att å sina marker gå i spetsen för jagtvårdens förbättrande. Kronoskogarna, som i vårt land äro många och vidlyftiga samt ständigt ökas, torde vara synnerligen väl egnade att utgöra tillflyktsorter, der villebrådsstammen kan åtnjuta trefnad och skydd samt sålunda bibehållas och utvecklas. En omsorgsfull jagtvård å dessa är således af stor vikt, och ett godt föredöme härutinnan lärer ock kunna antagas småningom blifva af inverkan jemväl å de enskildes jagtvård.

Olika meningar torde kunna hysas, huruvida det med denna synpunkt står väl tillsammans, att jagträtt å kronans marker skulle i så stor utsträckning, som 2 § af föreliggande lagförslag angifver, tillkomma visse embets- och tjenstemän och dem åtföljande personer. Det förefaller ock mindre lämpligt, om, på samma gång inskränkning skedde i de enskildes rätt till jagt, jagträtten å kronomark skulle, såsom förslaget innebär,

i någon mån utsträckas utöfver hvad hittills varit förhållandet. En närmare begränsning af de härom föreslagna bestämmelser lär derför böra komma under öfvervägande.

Likaledes torde anledning förefinnas att i sammanhang med ytterligare revision af jagtlagstiftningen taga under förnyad pröfning en fråga, som förut på framställning af Riksdagen varit under Kongl. Maj:ts bedömande, nemligen om och i hvad mån utan skada för jagt- eller skogsvården staten kunde beredas inkomst af jagten å kronoparkerna och annan kronan tillhörig odisponerad mark.

Enligt 1 § af förslaget skall kronan ega jagträtt å häradsallmänning. Huruvida detta stadgande, som öfverensstämmer med gällande lag, är förenligt med rättvisa och billighet, torde emellertid kunna dragas i tvifvelsmål, då häradsallmänningarna snarast lära vara att betrakta såsom en häradsboarnes gemensamma egendom och den inkomst, som genom utarrendering eller eljest kan uppstå af jagten å dylika allmänningar, derför skäligen synes böra tillgodokomma vederbörande härad.

På grund af hvad sålunda anförts, föränlåtes utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte, i anledning af förevarande motion, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta nytt förslag till jagtlag och dervid äfven taga under öfvervägande, om och i hvad mån bestämmelser angående jagtmärke lämpligen kunna meddelas, samt derefter för Riksdagen framlägga det förslag till lagstiftning i ämnet, hvartill förhållandena anses föranleda.

Stockholm den 4 april 1902.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

af herrar *N. Nilsson* och *A. Andersson* emot de delar af utlåtandet, hvilka afse bestämmelser om jagtmärke.

Herrar *Sandqvist* och *Redelius* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.